

Castell de Plegamans

Palau-solità i Plegamans

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Carrer del Castell s/n, 08184 Palau-solità i Plegamans.
Emplaçament A llevant de la població, al turó de la Serra.

Coordenades:

Latitud: 41.58354
Longitud: 2.18253
UTM Est (X): 431859
UTM Nord (Y): 4603861

Classificació

Número de fitxa 08156 - 43
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic Gòtic
Segle XI-XV
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs National Monument Record – Defensa
inspire:
Observacions protecció: BCIN. R-I-51-5582. Decret 22/04/1949. BOE / 05/05/1949.
Data aprovació: dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari Sí, IPA.: 1300.
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Palau-solità i Plegamans
Autoria de la fitxa Joan Vicens Tarré/Michelle Bianco Barazarte

Descripció

Edifici quadrangular de planta baixa, primer pis i golfes, amb un pati central amb dues galeries. Té una torre a la cantonada nord-oest, que es considera la part més antiga del castell (de finals del segle X o principis del XI). Posteriorment es va construir una muralla creant un pati en un costat de la torre. Probablement durant el segle XII es va erigir, a la part exterior de la muralla de migdia, una gran sala amb dos arcs de mig punt. L'edifici ha sofert moltes ampliacions i remodelacions al llarg del temps que han anat canviant el seu aspecte. Possiblement, aquest conjunt estructurat per cossos juxtaposats, va prendre la fesomia de gran casal gòtic que té avui dia, amb la reforma de la que va ser objecte entre els segles XIV i XV. L'estructura és de murs portants de maçoneria lligada amb calç, i amb forjats a base d'entrebicat de fusta. Les cobertes inclinades realitzades amb teules àrabs varien d'una, dues o quatre vessants, segons el cos. Recentment, la coberta ha estat reconstruïda amb teulada a doble vessant i encavalcades de fusta vistes. La façana en general és molt austera. S'ha recuperat el treball de maçoneria de pedra lligada amb calç original. L'entrada es realitza per la façana nord, amb un portal gòtic d'arc de mig punt adovellat, amb espitlleres a cada banda i un matacà en el seu eix vertical. Destaquen les finestres d'estil gòtic a la planta primera. Aquestes finestres són obertures rectangulars emmarcades per pedres regulars. La llinda d'aquestes, feta de la mateixa pedra, presenta un treball d'ornamentació, amb formes trevolades i picudes. Algunes d'aquestes finestres es divideixen en dos, mitjançant una columna de pedra de planta rodona. Les finestres de la segona planta són més austeres i sense cap mena de treball ni decoració. Un exemple de la reforma del segle XIV i XV són les finestres coronelles lobulades de la façana de migdia; algunes d'aquestes finestres tenen la línia d'impоста decorada amb rosetes. La façana presenta un rellotge solar.

Observacions:

Consta en el Catàleg de béns a protegir POUM (2015), nº 1.01 (edifici singular). BCIN. Fotografies: Catàleg de béns a protegir, POUM (2015). Va ser adquirit l'any 1990 per l'Ajuntament (al Marqués de Sentmenat) i rehabilitat posteriorment sota la direcció tècnica de la Generalitat de Catalunya. Actualment és un equipament cultural municipal. Entre altres serveis, acull des de l'any 1995 l'Escola Municipal de Música (planta baixa i planta superior, 221 m²); també acull la Fundació Folch amb el seu Museu-Arxiu -té cedida per l'ajuntament la planta noble: 272 m²- i una petita exposició permanent sobre l'evolució històrica del Castell. - Ha estat objecte de diverses intervencions: o Excavació arqueològica del subsòl de la torre. o Restauració, consolidació i reforma, 1995. o Restauració, 1988-1990. o Restauració, 1983.

Història

És probable que les restes de les construccions més profundes del Castell siguin d'èpoques molt remotes. A les seves proximitats s'han trobat restes del neolític, de l'època del bronze, dels ibers i dels romans. El primer Senyor de Plegamans de qui es té constància és Guadall Gilabert de Plegamans, l'any 1122, qui va ordenar la construcció de la muralla. Anteriorment hi havia hagut d'altres membres anomenats de la família Plegamans: Guillem de Plegamans, Berenguer de Plegamans i Ramon de Plegamans. Al segle XIV, l'any 1371, consta que Pere de Citrà va comprar la jurisdicció de Plegamans, Gallecs i Palau-solità. Al cap d'uns anys, el 1427, el rei Alfons el Magnànim va incorporar a la Corona aquesta jurisdicció, i és a partir d'aquest esdeveniment que ja no tornen a trobar-se els Plegamans com a posseïdors del Castell. L'any 1441 es fa la concessió de la jurisdicció de la Quadra de Plegamans a Antoni de Vilatorta, i el Rei Alfons V autoritza

refer el Castell i eleva la seva categoria a Castell Termenat. A finals del segle XVI el Castell i el terme passen a la família Clariana, després a la Gualbes, i posteriorment al Marquès de Sentmenat. A principis del segle XVIII, l'edifici passa a ser estatge d'agricultors i s'afegeixen dependències auxiliars. A partir del 1960 s'abandona fins a finals de la dècada dels anys 80 del segle XX, que és quan comença un ensorrament irreversible. Al 1988 s'inicien les obres de reconstrucció.

Bibliografia

AA.DD. (1969) Els castells catalans. vol. II. Barcelona: Rafael Dalmau Editor, p. 93-98. CASTELLS MANENT, T. (2009) Castell de Plegamans: breu història. Qu4trepins. Quaderns de Cultura. Palau-solità i Plegamans: Ajuntament de Palau-solità i Plegamans. DALMASES, N.; JOSÉ i PITARCH. A. (1986) Història de l'Art Català. Els inicis i l'art romànic: segles IX-XII. Barcelona: Edicions 62, p. 317. FULLANA, M. (1974) Diccionari de l'art i dels oficis de la construcció. Mallorca: Editorial Moll. GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA (2009) Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya (Palau-solità i Plegamans). PIQUER, E.; FÉRNANDEZ, Ll.; TRAVESSET, M. (1991) "Castell de Plegamans". Catalunya Romànica, vol. XVIII: El Vallès Occidental i el Vallès Oriental. Barcelona: Ed. Gran Enciclopèdia Catalana, p. 131 i 132. ROCA i GARRIGA, P. (1981) Índex toponímic del cartulari de Sant Cugat del Vallès. Sabadell: Museu d'Història de Sabadell. ROIG BUXÓ, J. (ARRAGO S.L.) (2011) Catàleg de protecció del patrimoni arquitectònic i arqueològic. POUM. Palau-solità i Plegamans: Ajuntament de Palau-solità i Plegamans. SERRANO-CODINA i MUNNÉ, M. (1983) Memòria del projecte bàsic de restauració, consolidació i reforma del castell de Plegamans. Barcelona (s.n.).

Castell de Plegamans, BCIN

